

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3342/2024. (IX. 23.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kfv.II.37.702/2022/11. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó gazdasági társaság jogi képviselője (dr. Szoboszlai Judit ügyvéd, Szoboszlai Ügyvédi Iroda) útján a Kúria Kfv.II.37.702/2022/11. számú végzése, valamint a Gazdasági Versenyhivatal Vj/29-521/2011 számú határozata alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján. Az indítványozó szerint a támadott végzés sérti az Alaptörvény 28. cikkét, XXIV. cikk (1) bekezdését, XXVIII. cikk (1) bekezdését.
- [2] 2. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege az indítványozó által előadottak és a rendelkezésre álló iratok alapján a következőképpen foglalható össze.
- [3] A Gazdasági Versenyhivatal (a továbbiakban: GVH) 2011. június 9-én indított versenyfelügyeleti eljárást az indítványozóval és egy másik céggel szemben, mivel azt valószínűsítette, hogy a vállalkozások, valamint jogelődjeik, azok igazgatói és kereskedelmi vezetői a 2005–2007 közötti időszakban a piac felosztására és a piaci ár-szint megtartására irányuló tárgyalásokon vettek részt, illetve ilyen irányú rendszeres tárgyalásokat folytattak. A GVH feltételezése szerint a tárgyalások célja az általuk korábban meghatározott árszintek és az érintett beton-gyárak védett vevői megtartása, valamint a piaci részesedésnek megfelelően a vevők felosztása volt. A GVH Vj/29-522/2011. számú határozatával megállapította, hogy a vizsgált vállalkozásoknak a határozat rendelkező részében foglalt magatartása a tisztességtelen piaci magatartás és versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tpv.) 11. § (2) bekezdés a) és d) pontjaiban foglaltakat megsértette, és a Tpv. 11. § (1) bekezdésében előírt tilalomba ütközik.
- [4] A határozat írásbeli bizonyítékként vette figyelembe: az 1., 2. és 3. számú védett tanúk nyilatkozatait, az 1. számú védett tanú által rendelkezésre bocsátott excel táblázatokat kinyomtatott formában, az 1. számú tanú által szolgáltatott asztali naptár vonatkozó oldalait, a 2. számú védett tanú által csatolt 2006. évi határidőnaplót, illetve a Vj/148/2008. számú versenyfelügyeleti eljárás során tartott rajtaütés alkalmával a GVH birtokába került spirálfüzet vonatkozó oldalát. A GVH határozata rögzítette, hogy a bizonyítékok közül a táblázatok és a határidőnapló több bejegyzése is a középvezetői találkozókra, illetve azzal összefüggésben készültek, ugyanígy a spirálfüzet bejegyzése is. Rögzítette, hogy a spirálfüzet vonatkozó oldala rajtaütés alkalmával került a GVH birtokába, így annak kapcsán nem vetődik fel a bizonyíték bármiféle manipuláltsága. A GVH határozat szerint az eljárás során meghallgatott három védett tanú nyilatkozatainak körében a Tpv. 79/B. § (3) bekezdése, valamint a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 39/A. § (1) bekezdése alapján nem látott lehetőséget a védett tanúknak az eljárás alá vontak jelenlétében történő meghallgatására, illetve szembesítésre. A GVH rögzítette, hogy a védett tanúk egymás személyéről bizonyíthatóan nem bírtak tudomással, illetve az egymás által elmondottak ismeretének hiányában tették meg nyilatkozataikat a versenyfelügyeleti eljárás során, mely nyilatkozatok egybehangzóak, pontosak és kellően konzisztensek voltak.
- [5] A GVH határozat indokolása rámutatott, hogy a kartell jogsértések bizonyítása során a bírói gyakorlat több elvet követ, így a szabad bizonyítási rendszert: azt, hogy a közvetett bizonyítékok alapján is megállapítható a versenyjogsértés. A feltárt tények logikai láncolata elegendő a jogsértés megállapításához, és a jogsértés megállapításának nem akadályozója valamely kartelltalálkozóról való távolmaradás, ha észszerűen következtetni lehet arra, hogy az adott vállalkozás a megbeszélésről értesült, és attól nem határolódott el.
- [6] A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 2016. április 6. napján kelt 2.K.34.125/2014/69. számú ítélete elutasította a felperesek – többek között, IV. rendű felperesként, az indítványozó – keresetét. Megállapította, hogy a GVH eleget tett tényállás tisztázási kötelezettségének, nem sérültek a tisztességes eljárás követelményei,

a védett tanúkra vonatkozó eljárási szabályokat betartották, így a Ket. 39/A. § (1) és (5) bekezdését, 54. § (4) bekezdését és a Tptv. 41. § (1) bekezdését, illetve megállapította, hogy a felperesek alaptalanul hivatkoztak az informátori díj kapcsán a tanú befolyásolására, mivel annak jogszabályi alapja van [Tptv. 79/A. § (1) bekezdése]. Megállapította, hogy a felperesek védekezéshez való joga nem sérült, eljárása pedig megfelelt a 30/2014. (IX. 30.) AB határozatban foglaltaknak is. Az elsőfokon eljáró bíróság megállapította, hogy az ügyben további tanúk meghallgatása szükségtelen, az ügy a GVH által lefolytatott bizonyítás alapján, figyelemmel a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 206. § (1) bekezdésére, a rendelkezésre álló iratok és bizonyítékok alapján eldönthető. Ez az ítélet az I. rendű felperes vonatkozásában 2016. április 22-én jogerőre emelkedett.

- [7] A felperesek – így köztük az indítványozó – fellebbezést terjesztettek elő, amely alapján a másodfokon eljáró Fővárosi Törvényszék 2016. december 14-én kelt 1.Kf.650.076/2016/8. számú ítélete (másodfokú bíróság első ítélete) az elsőfokú ítélet fellebbezett részét megváltoztatta, a GVH határozatát a II-VIII. rendű felperesekre vonatkozó részében hatályon kívül helyezte és a GVH-t új eljárásra kötelezte a II-V. rendű felperesek tekintetében, míg az elévülési kifogásnak helyt adva a VI-VIII. rendű felperesek vonatkozásában a hatályon kívül helyezés mellett nem kötelezte új eljárásra a GVH-t. A másodfokú bíróság alaposnak találta a II-V. rendű felperesek védett tanúi minősítés megfelelőségére vonatkozó kifogását és megállapította, hogy a Ket. 39/A. § (1) bekezdésébe ütköző módon kezelte zártan az 1. és 2. védett tanúk adatait és 54. § (4) bekezdését sértő módon hallgatta meg őket. A másodfokú bíróság az új eljárásra adott iránymutatásában a tényállás tisztázását és a bizonyítás kiegészítését írta elő.
- [8] Az alperes GVH felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő, amely alapján eljárva a Kúria 2018. február 28-án kelt Kfv.II.37.364/2017/26. számú ítélete (Kúria első határozata) a VI-VIII. rendű felperesek tekintetében a másodfokú ítélet vonatkozó rendelkezéseit hatályában fenntartotta, míg a II-V. rendű felperesek tekintetében a vonatkozó rendelkezéseket hatályon kívül helyezte és a másodfokú bíróságot új eljárásra utasította. A Kúria megállapította, hogy a másodfokú bíróság döntése a tanúk adatainak zártan kezelése, tanúvallomások bizonyítékok köréből való kirekesztése és ehhez kapcsolódóan a jogsértés bizonyíthatatlansága körében megalapozatlan volt. Megállapította továbbá, hogy a tanúk védetté nyilvánítása megalapozott és jogszerű volt, illetve jogszerű volt a Ket. 54. § (4) bekezdése alapján a védett tanúk ügyfelek és jogi képviselőjük nélküli meghallgatása is. Hozzátette: az ügyfelek és jogi képviselőik élhettek a közvetett kérdésés jogával, a közvetlen kérdésés hiánya miatt a védelemhez való joguk nem sérült. A Kúria útmutatása szerint a másodfokú bíróságnak vizsgálnia kellett a fellebbezésben felvetett, de a másodfokú bíróság által el nem bírált kifogásokat, mint a kérdésfeltevésre biztosított idő, tanúk objektivitása, motivációja, egyeztetése, szó szerinti jegyzőkönyvezés hiánya, megfelelő kérdésfeltevés hiánya, GVH által alkalmazott meghallgatási módszer hibája. A jogsértéssel kapcsolatos hatósági és elsőfokú ítéleti megállapítások érdemi vizsgálatára csak a versenyfelügyeleti eljárás jogszerűsége esetén kerülhet sor (így a földrajzi piac megállapítására, a jogsértés időtartamának, a bizonyítékok körének, értékelésük jogszerűségének, valamint a bírságolás megfelelőségének, és az elsőfokú bíróság eljárásával kapcsolatos kifogás – bizonyítás mellőzése – megalapozottságának vizsgálatára).
- [9] A Fővárosi Törvényszék 2018. november 28-án kelt 2.Kf.650.191/2018/14. számú ítélete (másodfokú bíróság első megismételt eljárásban hozott ítélete) az elsőfokú bíróság ítéletét a II-V. rendű felperesek vonatkozásában megváltoztatta, a GVH határozatát ugyanezen felperes vonatkozásában hatályon kívül helyezte és a GVH-t ebben a körben új eljárásra kötelezte. A másodfokú bíróság megismételt eljárásban hozott ítélete szerint a védett tanúk meghallgatása körében a tanúk meghallgatásának körülményei, a rendelkezésre álló jegyzőkönyvek nem támasztják alá „egyértelműen és megnyugtatóan” a meghallgatás folyamatában a kérdések és a kérdésekre adott válaszok tartalmát, a felperesek által felvetett ellentmondások tisztázását. Rögzítette, hogy a jegyzőkönyvezés szó szerinti és lényegi elemeket tartalmazó rögzítése is jogszerű lehet, azonban a védett tanúkhöz kérdésfeltevés indítványozására a tisztességes eljárás és a védekezéshez való jog biztosítása érdekében egyrészt módot kell adni, másrészt ehhez kellő időt kell biztosítani. Megállapította, hogy az alperes által biztosított 2 nap a körülményektől függően elviekben elegendő lehet. Az alperes GVH részére azt az útmutatást adta, hogy a védett tanúk meghallgatását meg kell ismételni a tisztességes eljáráshoz való jog biztosításával, a felpereseknek lehetőséget kell adni a kérdéseik megfelelő indítványozására. Az új eljárásban a védett tanúk ismételt meghallgatásának eredményéhez képest kerülhet sor a felperesek által indítványozott további tanúk esetleges meghallgatására, illetve dönteni kell a további bizonyítási indítványokról (pl. szakértő) is. Továbbá az alperes GVH-nak a rendelkezésre álló bizonyítékok megfelelő értékelésével kell számot adnia a Kúria Kfv.II.37.364/2017/26. számú ítélete másodfokú bíróság részére előírt útmutatásában vizsgált körülményekről.
- [10] A GVH felülvizsgálati kérelmére eljáró Kúria 2020. szeptember 22-én kelt Kfv.IV.37.314/2019/27. számú végzésével (Kúria második felülvizsgálati döntése) a Fővárosi Törvényszék 2.Kf.650.191/2018/14. számú ítéletét hatá-

lyon kívül helyezte, és a Fővárosi törvényszéket új eljárásra és új határozat hozatalára utasította, indokolása szerint a másodfokú bíróság ítélete érdemi felülbírálatra nem volt alkalmas. A megismételt eljárásra azt az útmutatást adta a másodfokú bíróságnak, hogy eleget kell tennie a Kúria Kfv.II.37.364/2017/26. számú ítéletében foglalt iránymutatásnak.

- [11] A Fővárosi Törvényszék 2022. március 2-án kelt 9.Kf.650.002/2021/36. számú ítélete (másodfokú bírósági harmadik, megismételt eljárásban hozott ítélete) az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett részét megváltoztatta, a GVH határozatát a II-V. rendű felperesekre vonatkozó részében hatályon kívül helyezte és a GVH-t a III-V. rendű felperesek tekintetében új eljárásra kötelezte. A II. rendű felperes időközben beolvadt az indítványozó IV. rendű felperesbe, így vonatkozásában nem rendelte el az új eljárásra kötelezést. A védett tanúhoz kapcsolódó eljárásjogi kérdések kapcsán a másodfokú bíróság kiemelte, hogy a Kúria Kfv.II.37.396/2017/26. számú ítéletével már eldöntötte, hogy a tanúk adatainak zártan kezeléséről hozott alperesi döntés törvényes volt, a Ket. 54. § (4) bekezdése alapján a tanúk meghallgatására a felperesek és jogi képviselőik jelenléte nélkül jogszerűen kerülhetett sor. A védett tanúhoz közvetlen kérdésfeltevés hiányára vonatkozó alperesi érvelést megalapozatlannak találta, e körben utalt a 7/2019. (III. 20.) AB határozatra. A kérdésfeltevésre nyitva álló határidővel kapcsolatban a másodfokú bíróság egyetértett az elsőfokú bíróság döntésével, és utalt arra, hogy a felperesek sem a GVH által megszabott 2 napos határidőn belül, sem később nem indítványoztak kérdéseket a védett tanúk felé. Ezzel összefüggésben utalt arra is a másodfokú bíróság, hogy a GVH-tól nem volt elvárható, hogy az eljárásban benyújtott észrevételt úgy értelmezze, hogy azzal a felperesek burkoltan további kérdésfeltevést kívántak volna indítványozni.
- [12] A tanúk szavahihetőségére és elfogultságára vonatkozó elsőfokú bírósági érveléssel is egyetértett a másodfokú bíróság: a felperesek ugyanis azt az állításukat, hogy a tanúk nem voltak megbízhatók, nem tudták bizonyítani. Alaptalannak találta a másodfokú bíróság a III. és V. rendű felperes azon hivatkozását, hogy az elsőfokú bíróság nem vizsgálta a védett tanúk pénzügyi motivációját. Az informátori díj nem teszi a tanúvallomásokat hiteltelenné, figyelemmel a Tpt. 79/A. § által megvalósítandó jogalkotói célra. A Ket. szerint kizárólag abban az esetben van helye a védett tanú ezen státusza közigazgatási eljárásban történő megszüntetésének, ha ezt a tanú maga kéri.
- [13] A felperesek jegyzőkönyvezéssel összefüggő érvelésével kapcsolatban megállapította a másodfokú bíróság: nem észlelt olyan eljárásbeli tartalmi hiányosságot, amely jogszabálysértést valósított volna meg, a jegyzőkönyvek megfeleltek a Ket. 39. § (3) bekezdésében foglalt követelményeknek. A másodfokú ítélet alaptalannak találta a felperesek tanúvallomások ellentmondásosságára és azok tisztázatlanságára történő hivatkozást is, a felperesi kifogások lényegtelennek minősíthető ellentmondásokra hivatkoztak. Ezzel összefüggésben kiemelte, hogy a hatóság hivatalból kizárólag az általa észlelt érdemi ellentmondások feloldására köteles. A másodfokú bíróság döntése szerint a felmerülő új bizonyítékokra tekintettel az elsőfokú bíróság eljárása során megsértette a régi Pp. 206. § (1) bekezdését, mivel a felperesek által indítványozott bizonyítási eljárás lefolytatásának hiányában nem észlelte, hogy az alperes GVH által megvalósított bizonyítás nem volt teljes körű. A másodfokú bíróság megállapította, hogy a tényállás további tisztázása szükséges.
- [14] A megismételt eljárásra azt az útmutatást adta a GVH-nak, hogy köteles a tanúvallomások ellentmondásainak feloldásával minden lényeges tényre és körülményre nézve a tényállást feltárni, az ehhez szükséges további bizonyítási eljárást lefolytatni, és a tényállást ehhez mérten megállapítani.
- [15] A GVH felülvizsgálati kérelme alapján eljáró Kúria 2023. április 12.-én kelt Kfv.II.37.702/2022/11. számú végzése (Kúria harmadik felülvizsgálati döntése) megállapította, hogy az alperes GVH felülvizsgálati kérelme nagyobb részt alapos, míg a felperesek csatlakozó felülvizsgálati kérelme nagyobb részt alaptalan, ezért a Kúria a felülvizsgálni kért ítéletet a régi Pp. 275. § (4) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte, és a másodfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította. A Kúria megállapította, hogy a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság a harmadik megismételt eljárásban betartotta a Kúria Kfv.II.37.364/2017/26. számú ítéletében foglalt útmutatását, ezzel a Kfv.IV.37.314/2019/27. számú kúriai végzés indokolásának [56] bekezdésében előírt útmutatásnak is eleget tett. A Kúria megállapította ugyanakkor, hogy a másodfokú bíróság az egyik tanú tanúvallomását kirívóan okszerűtlenül értékelte, mivel csupán kiragadott egy bizonyítékot a többi közül, annak kiemelt súlyáról nem is tett említést, így okszerűtlenül értékelte úgy a tanúvallomást, hogy az alkalmas az alperesi tényállás megingatására. A Kúria rögzítette, hogy a felperesek azon indítványa, amely az alperes GVH felülvizsgálati kérelme nem betekintheső változata megismerésére vonatkozott, nem teljesíthető, ugyanis az iratok zártan történő kezelésére a védett adatok és az üzleti titoknak minősülő adatok körében a GVH-t a Tpt. kötelezi. Ezzel összefüggésben utalt a Kúria a 7/2019. (III. 20.) AB határozatra és arra, hogy ez a határozat mulasztásban megnyilvánuló alaptörvény-ellenességet állapított meg a tanúk zártan kezelt adatainak különböző eljárásjogi törvények hatálya alá kerülése esetén fennálló védelme eljárásrendjének hiányára tekintettel, amelyet a jogalkotó azóta sem orvosolt teljeskörűen. A Kúria megállapította, hogy a Kúria Kfv.II.37.364/2017/26. számú

határozatával eldőlt annak kérdése, hogy a három védett tanú esetében a védetté nyilvánítás jogszerű volt. Ezzel összefüggésben megjegyezte a Kúria, hogy a felperesek által felhozott kifogások, a tisztességes eljáráshoz és a védekezéshez való jog sérelmére történő hivatkozásuk egy-egy eljárásjogi jogintézménnyel vagy eljárásjogi helyzettel összefüggésben a 7/2019. (III. 20.) AB határozattal már értékelésre került, és e döntés indokait, érveit a Kúria magára nézve kötelezőnek tartja. A Kúria ezen felül egyetértett a másodfokú ítélet indokolásában az Alkotmánybíróság hivatkozott döntésére tett további utalásokkal is.

- [16] A Kúria másodfokú bíróság számára tett útmutatásában jelezte, hogy a régi Pp. 206. § (1) bekezdése alkalmazásával a bizonyítékok egyenkénti és összességében való értékelés alapján kell döntenie a fellebbezésben foglalt jogalapi és tényállást érintő kifogásokról.
- [17] A Kúria kiemelte, hogy a személyi bizonyítékok körében az eldőlt, hogy a felpereseknek két tanú személyén túli további bizonyítási indítványa nem felelt meg a régi Pp. 167. § (1) bekezdésének, ezt a másodfokú bíróság ítélete megállapította, és senki nem támadta. Eldőlt továbbá, hogy alaptalan a tanúvallomások alaki kifogásával kapcsolatos valamennyi felperesi fellebbezés.
- [18] A Kúria értékelése szerint eldőlt az okirati, írásbeli bizonyítékok alaki, a bizonyítás hitelességének megfelelő értékelése, helyessége. Ez alól egyetlen kivételt a 2. számú védett tanú által átadott naplóba történő bejegyzés keletkezése, dátuma jelent. Ezzel összefüggésben a másodfokú bíróságnak vizsgálnia kell, hogy indokolt-e további bizonyítás, létezhet-e olyan szakértő, aki megállapítja a bejegyzés keletkezési dátumát, és ezzel összefüggésben a felperesek oldalán álló bizonyítási teherre tekintettel a felperesek részéről előterjesztett bizonyítási indítvány a régi Pp. követelményeinek megfelelő-e. A Kúria útmutatása szerint ebben a kérdésben a másodfokú bíróság juthat olyan következtetésre, hogy az idő távlatából ennek a bizonyításnak már nem lehet helye, vagy hogy a rendelkezésre álló további bizonyítékból következtethetően a 2006-os határidőnaplóba bejegyzett adatok keletkezési dátuma nem kérdőjelezhető meg. A Kúria szerint azonban az írásszakértői véleménnyel összefüggésben annak nem lehet jelentősége, hogy a naplóban szereplő firkák kinek a kéznyomától származnak.
- [19] A Kúria útmutatása szerint a másodfokú bíróságnak vizsgálnia kell végül a harmadik megismételt eljárásban felperesek részéről előterjesztett fellebbezés-kiegészítés megengedhetőségét is. Amennyiben a másodfokú bíróság úgy dönt, hogy annak helye volt, akkor a határidő túllépés eljárásjogi és anyagi jogi következményeiről annak figyelembevételével kell döntenie, hogy a csatlakozó felülvizsgálati kérelemben hivatkozott Kfv. II.37.959/2018/14. számú kúriai határozat, és az 5/2017. (III. 10.) AB határozat után a joggyakorlat továbbfejlesztésre került. A 25/2020. (XII. 2.) AB határozatával a határidő túllépés értékelésének a kérdése kapcsán „az Alkotmánybíróság bevezette az arányosság fogalmát, és megállapította, hogy amennyiben sérül az észszerű határidőn belüli eljárás alkotmányossági előírása, úgy a szankció is arányosan kisebb lesz, melyet a jogalkalmazónak kell mérlegelnie az ügy sajátosságait is értékelve”. A Kúria Jogegységi Panasz Tanácsa a Jpe.I.60.019/2022. számú ügyben összegezte a kúriai és alkotmánybírósági gyakorlat elveit.
- [20] A negyedik alkalommal megismétlésre kerülő bírósági fellebbezési eljárás 10.Kf.650.001/2023. szám alatt a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság előtt van folyamatban.
- [21] 3. Az indítványozó ezt követően fordult Alkotmánybírósághoz. Alkotmányjogi panaszában a Kúria Kfv. II.37.702/2022/11. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kezdeményezte az Alaptörvény XVIII. cikk (1) bekezdése, XXIV. cikk (1) bekezdése, valamint XXVIII. cikk (1) bekezdése alapján. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány – figyelemmel az egyes alaptörvényi rendelkezések megjelölésénél feltüntetett idézetekre – tartalmilag helyesen az Alaptörvény 28. cikk (1) bekezdése, XXIV. cikk (1) bekezdése és XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmét állítja. Az indítványozó álláspontja szerint az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése sérelmét idézte elő, hogy olyan határozatot és eljárást hagyott jóvá a Kúria indítvánnyal támadott döntése, amely a tisztességes ügyintézéshez való jogot sértette, részrehajló és korlátozta a védekezéshez való jogot. A Kúria indítvánnyal támadott döntése megfosztotta az indítványozót a versenyhatósági eljárásban azoktól az eljárási eszközöktől, amelyek a védekezéshez való jogát biztosítják, különösen olyan eljárás esetén, amelyben a hatósági döntés a védett tanúk vallomásán alapul. Az Alaptörvény XXVIII. cikke vonatkozásában az indokolás hiányosságát kifogásolta elsődlegesen az indítványozó.
- [22] 3.1. Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésének sérelme körében az indítványozó álláspontja szerint sérült a hatósági tisztességes eljáráshoz való jog, egyrészt azért, mert az indítványozó által tett nyilatkozatokat nem közvetett kérdésfeltevésként értelmezte a hatóság, másrészt, mivel a közvetett kérdésfeltevésre két napos határidőt biztosított. Álláspontja szerint a védekezéshez való jog része, hogy az ügyfél a vele szemben indult hatósági eljárásban olyan tényekre és bizonyítékokra hivatkozhat, amelyek a jogsértést cáfolják, védett tanú vallomására épülő hatósági eljárásban a tanú vallomásának hitelességét megkérdőjeleze. Hivatkozott arra, hogy

a 7/2019. (III. 20.) AB határozat nem vonatkozott a védett tanú közvetett kérdésére, kizárólag azt állapította meg, hogy a védett tanú közvetlen kérdése nem része a tisztességes ügyintézéshez való jognak. A védekezéshez való jog sérelmének hiányát többek között arra alapította, hogy az adott ügyben biztosított volt a közvetett kérdés lehetősége. Az indítványozó hivatkozott arra, hogy az indítvány alapjául szolgáló ügyben nem került sor a védett tanú közvetett kérdésére.

- [23] A kétnapos felkészülési idő kapcsán hivatkozott arra, hogy az Alkotmánybíróság az Alaptörvény XXVIII. cikkével összefüggésben a védelemhez való jog részeként értelmezte a felkészülésre biztosított kellő időt: vagyis a kirendelt védőt olyan időben kell értesíteni a terhelti kihallgatás helyéről és időpontjáról, hogy lehetősége legyen a büntetőeljárásban biztosított jogait gyakorolni és a terhelti kihallgatáson részt venni, utalva a 8/2013. (III. 1.) AB határozatra és a 3058/2019. (III. 25.) AB határozatra. Az indítványozó szerint ezt megfelelően alkalmazni kell az Alaptörvény XXIV. cikkével összefüggésben is, mivel a védekezésre felkészülés nem csak annyi időt igényel, ami a kérdések alapos megfogalmazásához szükséges. A GVH által biztosított határidő rövidegét semmi nem indokolta, mivel a versenyfelügyeleti eljárás már több, mint egy éve folyamatban volt. Ezzel összefüggésben vitatta a bíróságok érveit, miszerint a meghallgatáson rögtön kell tudni reagálni a tanúra: ezzel ellentétben az indítványozó szerint okkal biztosít a Ket. ötnapos határidőt arra, hogy a tanú meghallgatásáról az ügyfelet értesítse a hatóság. Az indítványozó szerint nem fogadható el az az érv sem, hogy ténylegesen elegendő volt a kétnapos határidő: álláspontja szerint a jogi képviselő erőfeszítéseit nem lehet az ügyfél hátrányára értékelni. Ugyanígy nem lehet az ügyfél hátrányára értékelni azt sem, hogy az ügyfél nem kérte a határidő meghosszabbítását. Az indítványozó szerint a hatóság a közvetett meghallgatás során nem járt el semlegesen, nem szembesítette a tanút bizonyos tényekkel, nem törekedett a tanú vallomásában lévő ellentmondások feloldására. Mindezek miatt sérült az indítványozó védelemhez való joga, ezen keresztül a tisztességes hatósági eljáráshoz való joga.

- [24] 3.2. A védelemhez való joggal összefüggésben az indítványozó hivatkozott az Alaptörvény 28. cikkére. Álláspontja szerint ugyanis az eljáró hatóság és bíróságok a közvetett kérdésfeltevessel kapcsolatos nyilatkozatait nem azok tartalma szerint bírálták el, hanem arra hivatkoztak, hogy az indítványozó nem terjesztett elő határozott kérelmet a tanúk kérdésére, illetve nem fogalmazott meg konkrét kérdéseket, amit változtatás nélkül fel lehetett volna olvasni a védett tanúknak. Az indítványozó szerint a hatóságnak az indítványozó által tett nyilatkozatokra tekintettel kellett volna megállapítania a felvetett problémát és megtalálnia annak orvoslási módját: ugyanis az indítványozó csak az első kérdést tudta volna megfogalmazni szövegszerűen, a tanú válasza függvényében felteendő további kérdéseket nem. Erre tekintettel az indítványozó a kérdésekkel tisztázandó problémára vonatkozóan tett nyilatkozatot az eljárásban. Mivel nem polgári, hanem hatósági eljárás folyt az indítvány alapjául szolgáló ügyben, a hatóságnak kötelessége a tényállás tisztázása és a releváns bizonyítékok feltárása, akár a jogsértés megtörténtének, akár annak meg nem történtének igazolására alkalmasak. A hatóság eljárása is ezt az értelmezést támasztja alá, ugyanis a tanú meghallgatására sor került, annak kérdéseket tett fel a hatóság, majd értékelte a válaszokat. Ezt követően az indítványozó észrevétele alapján újabb tanú meghallgatására került sor, így a hatóság nem állíthatta megalapozottan, hogy az ügyfelek nyilatkozata alapján nem tudta megítélni, hogy az mire irányul. Az indítványozó álláspontja szerint a hatóság védett tanúhoz intézett kérdéseivel kizárólag az általa felvázolt tényállás alátámasztására alkalmas kérdéseket tette fel, emiatt a hatóság eljárása részrehajló volt.

- [25] 3.3. Az indítványozó szerint az Alaptörvény XXVIII. cikkének sérelmére vezet, hogy a Kúria nem tett eleget indokolási kötelezettségének, ezért a döntése sérti a tisztességes eljáráshoz való jogot. A Kúria ugyanis az indítványozó szerint pusztán megállapította, hogy a tanúk szavahihetőek és hitelesek voltak, ennek igazolására azonban nem került sor. Az indítványozó hivatkozott az officialitás elvére, ez alapján nem az indítványozótól, hanem a hatóságtól kellett volna elvárnia a Kúriának, hogy a tanúk szavahihetőségét alátámassza. Az indítványozó által felvetett kétely ellenére a Kúria nem várta el a bizonyítás lefolytatását a hatóságtól annak ellenére sem, hogy az indítványozó nem ismerhette a tényállás jelentős részét. Az indítványozó szerint az ügyfélnek elegendő megfelelő szintű kételyt ébresztani, nem szükséges megdöntenie a hatóság által felvázolt tényállást. „A felperesektől bizonyítást váró határozati álláspont önmagában ügyféljogot sértő, hiszen tulajdonképpen az eljárás alá vontaktól várja el annak a bizonyítását, hogy a védett tanúk hiteltelenek, míg az egyébként hivatalból lefolytatott hatósági eljárásban a hatóságról levez minden terhet abban a tekintetben, hogy a hatóság legalább oszlassa el az eljárás alá vontak által felhozott hiteltelenségi aggályokat.” A Kúria döntése sérti az indokolt döntéssel szembeni alkotmányossági követelményeket. Ahogy az indítvány fogalmaz: „[a]z eljárási törvény rendelkezéseire is figyelemmel, a tisztességes eljárás alkotmányos követelménye a bírói döntésekkel szemben azt a minimális elvárást mindenképpen megfogalmazza, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lé-

nyegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossággal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon.”

- [26] 3.4. Az indítvány szerint a Kúria döntése a részrehajlásmentes bírósági döntés követelményét is sérti, mivel döntésében „a hatóság és a bíróságok 9 éven át fennálló mulasztásának terhét az »idő távlata miatt« a felperesek kötelesek viselni”. Ebben az összefüggésben sérelmesnek tartja az indítványozó a szakértői indítvány elutasítását. A részrehajlásmentes döntéshozatal követelményével ellentétes az is az indítványozó szerint, hogy a döntés kézbesítésekor a GVH adminisztratív hiba folytán egy hónappal később vette kézhez a bíróság döntését, így a GVH számára egy hónappal hosszabb volt a jogorvoslatra nyitva álló határidő. Mindezekre tekintettel is sérült az indítványozó tisztességes eljáráshoz való joga [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés].
- [27] 3.5. Az indítványozó az Alkotmánybíróság főtítkárának felhívására indítvány-kiegészítést terjesztett elő. A főtítkárral felhívásában tájékoztatta az indítványozót arról, hogy az ügyben az eljárás – a Kúria új eljárásra és új határozat hozatalára utasító döntése miatt – folyamatban van. Az Abtv. 27. §-a szerint csak akkor fordulhat az Alkotmánybírósághoz az indítványozó, ha jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy ha jogorvoslati eljárás nincs számára biztosítva. Mivel az indítvány alapjául szolgáló ügyben az eljárás folyamatban van, jogerős döntés nem született, ezért az Alkotmánybíróság eljárásának nincs helye.
- [28] Az alapügy ellenérdekű feleként a GVH is nyilatkozatot terjesztett elő az alkotmánybírósági eljárásban, ebben az indítvány visszautasítását kérte, figyelemmel arra, hogy az eljárás még folyamatban van.
- [29] 4. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. §-a alapján elsőként azt vizsgálta, hogy az indítványi kérelem megfelel-e az Abtv. és az Ügyrend szerinti befogadási feltételeknek.
- [30] Az indítvánnyal támadott felülvizsgálati végzést az indítványozó ügyvédje 2023. május 17-én vette kézhez, az alkotmányjogi panaszt 2023. július 17-én nyújtotta be.
- [31] Az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [32] Az Ügyrend 32. § (1) bekezdése szerint az Abtv. 26. § (1) bekezdés b) pontjában, 27. § (1) bekezdés b) pontjában és 56. § (2) bekezdésében foglalt jogorvoslati lehetőség kimerítésének kötelezettsége nem vonatkozik a felülvizsgálatra mint rendkívüli jogorvoslatra. Az Abtv. 26. § (1) bekezdése és 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz akkor is benyújtható, ha törvény felülvizsgálati kérelem vagy felülvizsgálati indítvány benyújtását is lehetővé teszi. Főszabály szerint az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott határidőt akkor is a sérelmezett bírói döntés kézbesítésétől kell számítani, ha az alkotmányjogi panasszal érintett ügyben – akár az indítványozó, akár más személy – felülvizsgálati eljárást kezdeményezett.
- [33] Az Ügyrend 32. § (3) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság soron kívül visszautasítja a panaszt, ha a főtítkári előkészítő eljárás során hivatalos tudomást szerez arról, hogy az alkotmányjogi panasszal érintett ügyben a sérelmezett bírói döntés ellen előterjesztett felülvizsgálati kérelmet vagy felülvizsgálati indítványt a Kúria még nem bírálta el. Ez esetben – figyelemmel az Ügyrend 32. § (4) bekezdésére – a Kúria felülvizsgálati eljárást lezáró határozatának kézbesítésétől számított hatvan napos határidőn belül a (2) bekezdés szerinti alkotmányjogi panaszban sérelmezett döntés ellen ismételt benyújtható alkotmányjogi panasz, amelynek keretében mind a jogerős döntés, mind a rendkívüli jogorvoslati eljárásban hozott döntés támadható.
- [34] A Kúria felülvizsgálati eljárásban hozott határozata önállóan is támadható alkotmányjogi panasszal, azonban a Kúriának a felülvizsgálati eljárásban hozott nem érdemi döntésén keresztül csak akkor vizsgálja az alapügyben hozott bírói döntés(ek)e)t, ha a Kúria az alkotmányjogi panaszban sérelmezett, nem érdemi döntését mérlegelési jogkörben hozta meg [Ügyrend 32. § (5) bekezdés].
- [35] Az Ügyrend 32. § (4) és (5) bekezdésében meghatározott esetekkel ellentétben a Kúria felülvizsgálati jogkörben hozott hatályon kívül helyező és új eljárásra utasító határozatával szemben nincs helye alkotmányjogi panasz benyújtásának, arra tekintettel, hogy az eljárás még folyamatban van, kivéve, ha tartalma alapján – a Kúria kötelező utasítása miatt – az eljárást lezáró döntésnek minősül.
- [36] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a panasz alapjául szolgáló ügyben a Kúria rendkívüli jogorvoslati eljárásban hozott végzése alapján az eljárás a Fővárosi Törvényszék előtt jelenleg is folyamatban van. A Kúria indítvánnyal támadott végzése azt állapította meg, hogy egyes kérdésekben a másodfokú bíróság megalapozott döntést hozott, míg több összefüggésben megalapozatlannak minősítette a másodfokú bíróság jogerős dönté-

sét. Az indítványban felvetett kérdések nem függetleníthetők a folyamatban lévő eljárás tárgyának egészétől, így az Ügyrend 32. § (6) bekezdésében foglalt kivételes szabály jelen ügyben nem alkalmazható. Az indítvány ezért nem felel meg az Abtv. 27. §-a szerinti azon követelménynek, hogy alkotmányjogi panasz a jogerős döntéssel szemben terjeszthető elő, annak kézhezvételétől számított hatvan napon belül.

- [37] Az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy az indítványozó jelen végzés értelmében nincs elzárva attól, hogy a jogerős – vagyis a Fővárosi Törvényszék előtt 10.Kf.650.001/2023. számon folyamatban lévő ügyben hozott ügy érdemében hozott eljárást lezáró – döntés ellen alkotmányjogi panaszt terjesszen elő az Abtv. 27. § (1) bekezdésében foglaltak szerint, figyelemmel az Ügyrend fent ismertetett 32. §-ában foglaltakra.
- [38] 5. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság – figyelemmel az Abtv. 27. § (1) bekezdésére és az Ügyrend 32. § (6) bekezdésére – megállapította, hogy az indítvány alapjául szolgáló ügyben az eljárás folyamatban van, ezért az Abtv. 56. § (2)–(3) bekezdése alapján eljárva az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *h*) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2024. szeptember 10.

Dr. Horváth Attila s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Réka s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1670/2023.

• • •